

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 12. ПЕДАГОГІЧНА ЕТИКА ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА ПРОТИДІЯ БУЛІНГУ

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітньо-професійна програма	Дошкільна освіта
Факультет	Педагогічний
Кафедра	Загальної педагогіки та дошкільної освіти
Семестр	VII
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська

Викладач	к.пед..н., доц. Мельничук Лілія Борисівна
Контактна інформація	lilya1154@ukr.net

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Навчальна дисципліна «Педагогічна етика вихователя закладу дошкільної освіти та протидія булінгу» належить до переліку нормативних дисциплін здобувача вищої освіти. Вивчення цієї дисципліни має свою специфіку, оскільки її основним завданням є формування у студентів високого рівня морально - педагогічної підготовки вихователя й озброєння їх знаннями, користуючись якими, протиріччя в освітньому процесі закладу дошкільної освіти можуть бути вирішені більш ефективно; розвиток у студентів вмінь дотримуватися педагогічної етики, моралі, ознайомлення студентів з правами, обов'язками та кодексом педагогічної етики педагогів.
Мета та цілі	Формування у майбутніх вихователів моральних цінностей педагогічної професії через засвоєння її нормативних засад, розвиток і саморозвиток професійної етичної культури на рефлексивній основі. Для досягнення мети поставлені такі основні завдання: розкриття соціальної та виховної значущості дотримання вихователем норм педагогічної етики у професійній діяльності; ознайомлення майбутнього вихователя з принципами, нормами і правилами професійно-педагогічної поведінки та чітке їх засвоєння; формування моральних цінностей професії вихователя та відповідних якостей майбутнього педагога; розвиток у майбутніх вихователя етичної культури на рефлексивній основі, спонукання їх до самоаналізу своїх вчинків; визначення типових помилок педагогічної поведінки, пов'язаних із порушенням норм педагогічної моралі; розкриття особливостей етичної поведінки вихователя при розв'язанні складних педагогічних ситуацій; планування діяльності вихователя щодо протидії булінгу в ЗДО; розробка алгоритму індивідуальної педагогічної взаємодії.
Результати навчання	Теоретичне та практичне оволодіння майбутніми педагогами основами педагогічної культури: здатність до ефективною міжособистісної взаємодії; володіння алгоритмами конструктивного вирішення педагогічних конфліктів; здатність до протидії булінгу; здатність працювати в команді; здатність до співпраці, до групової та кооперативної діяльності; здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань; розвиток особистісних якостей майбутнього педагога; розуміння особливостей

Soft skills: соціально-психологічні аспекти професійної компетентності, що відповідають заявленим цілям програми	свого морального статусу. Розвиток «гнучких навичок» - soft skills: навичок комунікації, здатність брати на себе відповідальність і працювати в команді, вміння контролювати власні почуття, правильно реагувати на емоції інших людей та злагджувати конфлікти, управляти своїм часом, розуміння важливості зворотного зв'язку / допомоги від колег, здатність логічно і системно мислити, креативність та інше)
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Вступ до спеціальності» «Загальна педагогіка», «Педагогіка дошкільна», «Інформаційна культура та просвітницька діяльність вихователя закладу дошкільної освіти», «Теорія та методика організації ігрової діяльності», «Інклюзивна освіта в закладах дошкільної освіти».

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
1. Сутність і зміст педагогічної етики. Етичні засади педагогічної професії	Суть і завдання педагогічної етики. Суб'єктивно-об'єктивні відносини, які характеризують педагогічний процес. Категорії педагогічної етики. Етична компетентність педагога. Етика як умова гуманізації педагогічного процесу. Етичні засади педагогічної професії. Етика як регулятор взаємин між вихователем та дошкільником. Етика як базова складова педагогічних систем.	Експрес опитування, виконання тестових завдань, складання термінологічного словника, підготовка повідомлення з висловів відомих учених, педагогів про вимоги до професії вихователя. Підготовка презентації на тему: «Педагогічні якості вихователя дошкільної освіти»
2. Педагогічна мораль і її прояви в закладі дошкільної освіти	Сутність та функції педагогічної моралі. Моральні норми педагога. Моральна культура вихователя. Моральна свідомість педагога. Моральні погляди і цінності вихователя. Моральні переконання і почуття вихователя. Кодекс честі вихователя.	Експрес опитування, виконання тестових завдань, складання термінологічного словника, розробка структурно-логічної схеми «Функції педагогічної моралі». Презентація етичного кодексу сучасного вихователя закладу дошкільної освіти
3. Педагогічний такт як основа професійної діяльності вихователя ЗДО	Підходи щодо тлумачення педагогічного такту. Поняття педагогічного такту у професійній діяльності вихователя. Принципи педагогічного такту. Ознаки педагогічної нетактовності. Педагогічний такт у взаємодії вихователя з батьками дітей	Експрес опитування, виконання тестових завдань, складання термінологічного словника, розробка структурно-логічної схеми «Принципи педагогічного такту». Презентація есе «Ознаки тактовного вихователя»
4. Педагогічна культура вихователя	Основи педагогічної культури. Дві форми прояву педагогічної культури: статична й динамічна. Складові педагогічної культури. Культура спілкування і етика педагога.	Експрес опитування, виконання тестових завдань, складання термінологічного словника, підготовка презентації на тему «Вимоги до зовнішнього вигляду вихователя ЗДО» та анотації на одну з прочитаних книг педагогічної тематики
5. Конфлікт і взаємодія педагогічної діяльності ЗДО	Поняття конфлікту. Види педагогічних ситуацій і конфліктів та їх особливості. Причини конфліктів та стиль взаємодії педагога. Психологічний аналіз конфліктів. Етичний захист педагога.	Експрес опитування, виконання тестових завдань, складання термінологічного словника, аналіз педагогічних ситуації (кейс-стаді).
6. Протидія булінгу в дитячому	Поняття булінгу. Види і форми булінгу у закладі освіти. Суб'єкти реагування у разі настання випадку булінгу (цькування) в	Експрес опитування, виконання тестових завдань, складання термінологічного словника, аналіз

середовищі	зкладах освіти. Особливості прояву булінгу у закладі дошкільної освіти. Діяльність закладу дошкільної освіти щодо запобігання булінгу	нормативних документів, розробка алгоритму подання та розгляду заяв про випадки булінгу (цькування) у закладі дошкільної освіти; складання плану заходів щодо запобігання та протидії булінгу у закладі дошкільної освіти на поточний навчальний рік
------------	---	--

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна:

1. Васянович Г.П. Педагогічна етика: навч.-метод. посібник для викл. і студ. вищ. навч. закладів/ Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України; Львів. наук.-практ. центр. Львів. держ. фінансова академія. Львів : Норма, 2005. 344 с.
2. Вознюк Н. Етика : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 300 с.
3. Донцов А.В. Моральна культура вчителя : Монографія. Харків : ХНУ имени В.Н.Каразіна, 2008. 240 с.
4. Етика та естетика : навч. пос. для підготовки до іспитів / Упор. І. Тетарчук. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 316 с.
5. Етичний кодекс українського педагога (Проект). URL : http://www.experts.in.ua/baza/analitic/index.php?ELEMENT_ID=11292.
6. Закон України №2657-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькування) від 18.12.2019 року.
7. Комплект освітніх програм «Вирішення конфліктів мирним шляхом. Базові навички медіації». Київ: Громадська організація «Ла Страда-Україна», 2018. 140 с. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/protidia-bulingu/1-komplekt-programmediatsiya.pdf>
8. Малахов В.А. Етика: Курс лекцій: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. 5-е вид. Київ : Либідь, 2004. 380 с.
9. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія професійної комунікації: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. Чернівці: Книги-XXI, 2010. 528 с.
10. Петрук О.П., Мельничук Л. Б. Педагогічна етика. Курс лекцій: навчальний посібник для студентів заочної форми навчання спеціальностей 7.010102 «Початкова освіта», 7.040104 «Географія». Рівне : МЕНУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2014. 56 с.
11. Протидія булінгу в закладі освіти: системний підхід. Методичний посібник. / Андрєєнкова В.Л., Мельничук В.О., Калашник О.А. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 132 с.
12. Скібіцька Л.І. Конфліктологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. Київ: ЦУЛ, 2007.
13. ШевченкоЮ. М. Ш. Педагогічна деонтологія : навч.-метод. посіб. [для студ. спеціальності «Початкова освіта»] / Авт.-укл. Юлія Михайлівна Шевченко. Мелітополь : Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2018. 130с. URL : <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/2963/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%A8%D0%B5%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf>
14. Кодекс безпечного освітнього середовища: метод посібник. Київ, 2018. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/protidia-bulingu/21kbos.pdf>
15. Протидія булінгу в закладі освіти: системний підхід. Київ, 2019. 134 с. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/protidia-bulingu/2019-11-25-protydiy-bulliny.pdf>

Додаткова

1. Безсонова О. Вчимося діяти у конфліктах із батьками. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2019. Травень, № 5. С. 12-13.
2. Гресь А. Як навчити дитину розв'язувати конфліктні ситуації / ведуча рубрики Анна Гресь. *Зростаємо разом : розвиток, виховання, психологія*. 2017. № 5. С. 4-5.
3. Запобігання та протидія булінгу в ЗДО. URL : <https://www.pedrada.com.ua/article/2625-bulng-v-zdo-mf-chi-realnst>
4. Колесник А. Конфлікти та їх вирішення в процесі комунікативної взаємодії учасників педагогічного процесу закладу дошкільної освіти. *Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. No 1 (68), лютий 2020. С. 122-125. URL: <http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/ped-visnik-68-2020-23.pdf>
5. Конвенція про права дитини (20 листопада 1989 року). (редакція зі змінами, схваленими резолюцією 50/155 Генеральної Асамблеї ООН від 21 грудня 1995 року). URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
6. Консультації для вихователів «Педагогічний такт як запорука успішної взаємодії вихователя з

- батьками». URL : <https://vseosvita.ua/library/konsultacii-dla-vihovateliv-pedagogicnij-takt-ak-zaporuka-uspisnoi-vzaemodii-vihovatelya-z-batkami-229695.html>
7. Литвиненко С., Дерев'янку В. Співпраця без конфліктів. *Дошкільне виховання* : наук.-метод. журн. МОН України для педагогів і батьків. 2017. № 5. С. 10-12.
 8. Марчук О.О., Мельничук Л.Б. Еволюція основних педагогічних понять в історії педагогічної думки України ХІХ–ХХІ століття. *Інноваційні наукові дослідження: теорія, методологія, практика* : Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 26–27 лютого 2021 р.) / ГО «Інститут інноваційної освіти»; Науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України. Київ : ГО «Інститут інноваційної освіти», 2021. 160 с. С. 18-20.
 9. Мельничук Л.Б. Діагностика рівнів сформованості мовленнєвого етикету дошкільників 5-го року життя. *Освіта дітей раннього та дошкільного віку в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку* : Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції. Луцьк, 10-12 червня, 2021. С. 25-28.
 10. Мельничук Л.Б. Модель формування культури педагогічного спілкування майбутніх викладачів. *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ* : збірник наукових праць. № 1 (13). Рівне: РВЦ МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2017. 342 с. С. 118-124.
 11. Мельничук Л.Б. Модель формування професійної культури майбутніх педагогів початкової ланки освіти. *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ* : збірник наукових праць. № 1 (13). Рівне: РВЦ МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2015. 342 с. С. 118-124.
 12. Мельничук Л.Б. Технологія формування професійної культури майбутніх учителів початкових класів. *Содружество наук. Барановичи- 2015 : Материалы XI Международной научно-практической конференции молодых исследователей (Барановичи, 1-2 мая 2015 г.)*. Барановичи : БАРГУ, 2015.
 13. Мельничук Л.Б., Левкулич Т.В. Інноваційні технології формування професійно-педагогічної культури майбутніх педагогів в умовах вищого навчального закладу. *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ: Збірник наукових праць*. № 2 (16). Рівне : РВЦ МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2016 . С. 165-171.
 14. Мельничук Л.Б., Шкабаріна М.А. Кейс метод (кейс-стаді) як засіб підготовки вихователів до професійної діяльності. *Вісник науково-дослідної лабораторії «В.О. Сухомлинський і школа ХХІ століття» за матеріалами III Наук.-практ. конференції «Сучасні інноваційні технології у дошкільній освіті» (м. Умань, 21-22 травня 2021 р.)*. Вип. 14 / МОН України, Уманський держ. пед.ун-т імені Павла Тичини, ф-т дошк. та спец. освіти ; [гол. ред. Проф. В.М. Кушнір ; від. За вип. : Н.І. Скрипник, О. Л. Мікаелян]. Умань : ВПЦ «Візаві», 2021. 172 с. С. 109-112.
 15. Наказ Управління освіти Рівненської міської ради «Про протидію булінгу (цькування) в закладах освіти м. Рівного» №83-осн. від 18.02.2019р. URL : https://drive.google.com/file/d/17VEtNZ5wm_X9yZK9pV1D9s2XR8vArbnP/view
 16. Основні положення та питання реагування на випадки булінгу у закладах освіти. Презентація. URL : https://drive.google.com/file/d/1dNNGJkUyJNuZDGPbinsqPnxQh6N_UnXN/view
 17. Педагогічна етика сьогодення: збірник матеріалів педагогічних читань викладачів Вишнянського коледжу Львівського національного аграрного університету. Львів, 2018. 77 с. URL : http://ihormormil.at.ua/Dopovidi/pedagogichna_etika_sogodennja-konvertirovan.pdf
 18. Педагогічне спілкування з батьками. *Методичний вісник : консультація для вихователів*. URL: <http://dnz1.kupyansk.info/info/page/3681>
 19. План заходів щодо запобігання та протидії булінгу в Зкладі дошкільної освіти (ясла-садок) №28 на 2020-2021 н.р. URL : <https://drive.google.com/file/d/1KhvWguZnyMtt8dNQgeJLcCaN7M2ziYvPW/view>
 20. Протидія булінгу в дитячому середовищі. URL : https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%B4%D1%96%D1%8F_%D0%B1%D1%83%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%B3%D1%83_%D0%B2_%D0%B4%D0%B8%D1%82%D1%8F%D1%87%D0%BE%D0%BC%D1%83_%D1%81%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%89%D1%96
 21. Професійно-педагогічне спілкування й типологія особистості викладача вищої школи. *Педагогіка вищої школи: підруч.* URL : <http://www.info-library.com.ua/books-text-4050.html>
 22. Сергієнко О. Способи вирішення конфліктних ситуацій: робота з педагогами. *Психолог* : всеукр. газ. для психологів, учителів, соц. педагогів. 2018. No 19/20. С. 34-43.
 23. Стельмах Н. В. Професійна етика як складова деонтологічної культури педагога. *Молодий вчений*, 2017. № 2 (42) лютий. С. 543-548. URL : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/2/127.pdf>
 24. Структурно-логічні схеми. Таблиці. Опорні конспекти. Есе. Навчальні презентації: рекомендації до складання : метод. посіб. Для студ. / уклад. : Л. Л. Бутенко, О. Г. Ігнатівич, В. М. Швирка. Старобільськ, 2015. 112 с. URL : <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/402/1/Strukturno-logichni%20shemu.pdf>
 25. Сухомлинський В.О. Сердце отдаю детям. Київ : Рад. школа, 1977. 384 с.

1. Віртуальні бібліотеки, е-каталоги та довідники е-ресурсів. - http://intellect-invest.org.ua/educ_resources_virtual_libraries/.
2. Державні бібліотеки України та інших країн. - http://intellect-invest.org.ua/educ_resources_state_libraries/.
3. Електронні журнали:
 Методична скарбничка вихователя:
https://shop.mcfra.ua/catalog/osvita/msv/?utm_source=pedrada.com.ua&utm_medium=refer&utm_campaign=about
 URL :
https://shop.mcfra.ua/catalog/osvita/organizatsiyno-rozporyadcha-dokumentatsiya-dnz/#desc?utm_medium=refer&utm_source=pedrada.com.ua/&utm_campaign=about
4. Матеріали міністерства освіти і науки України (<https://mon.gov.ua/ua>)
5. Програми розвитку дітей: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditei>
6. Освітні ресурси:
 Освітній портал «Освіта.УА». <http://osvita.ua/>
 Педрода. Портал освітян України. <https://www.pedrada.com.ua/>
 Освітній портал «Педагогічна преса». <https://pedpresa.ua/>
 Портал громадських експертів «Освітня політика». <http://education-ua.org/ua/>
 Гіпермаркет знань. <http://school.xvatit.com/>
 Класна Оцінка - безкоштовна інформаційна система для шкіл, дитячих садків та інших організацій
<https://klasnacinka.com.ua/>
 «Освітній портал» - все про освіту України. <http://www.osvita.org.ua/>
 Українська педагогіка – сайт про новини в освіті в Україні та за кордоном. <http://ukped.com/>
 Портал сучасних педагогічних ресурсів. <https://znannya.info/>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перекладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів	
Види оцінювання	Бали
Тема 1	10
Тема 2	10
Тема 3	10
Тема 4	10
Тема 5	10
Тема 6	10
Підсумковий контроль	40
Загальна кількість балів:	100

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
--	-------------	-------------------------------

90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни